

W pierwszych wzmiankach o Gromniku pochodzących z 1288 r. dowiadujemy się, że otrzymał on prawo osady od opactwa w Tyńcu wg. prawa niemieckiego, za zgodą Władysława Łokietka. W dokumencie spisany w Tuchowie w 1334 r. wymienione jest sołectwo Gromnik. Pierwszy raz jako parafia, Gromnik wymieniony jest w Wykazie zbiórki "Denara św. Piotra" w dokumencie z roku 1848. Pewne informacje o parafii i kościele w Gromniku podaje ksiądz Jan Długosz w relacjach Liberbeneficjorum z 1480 r. Gromnik należał wtedy do diecezji krakowskiej, znajduje się w nim kościół parafialny zbudowany z drewna a poświęcony św. Marcinowi. Stanowi własność Benedyktyn z Tyńca. Do parafii gromnickiej należały wówczas Chojnik i Golanka.

W 1490 roku Parafia Gromnik należała do dekanatu bobowskiego. Właścicielem Gromnika jest wówczas Jan Wojnarowski.

W wieku XVI Gromnik był w rękach rodziny Wielopolskich. Był to starożytny ród, którego przodkowie zwani Bohmarami mieli wielkie znaczenie wśród mieszczan Krakowa. Z roku 1513 pochodzi dokument wydany przez Jana Konarskiego biskupa krakowskiego dotyczący sporu między Janem Wielopolskim a Mateuszem Scholastykiem Wojnickim - proboszczem w Gromniku - o prawo do wyrębu lasów. W 1581 r. właścicielem Gromnika był Feliks Wielopolski. W tym czasie ziemia była w rękach kmieci. W ówczesnym Gromniku znajdowała się szkoła parafialna. Obok dworu w Gromniku znajdowały się stawy i młyn. Znajdujemy te informacje, że na tym terenie pielęgnowano piękne ogrody. W samym Gromniku było ich sześć.

W 1626 r. Jan Wielopolski syn Feliksa zasiadał w senacie jako kasztelan wojnicki, był starostą bieckim i bocheńskim. Bronił zamku krakowskiego za Jana Kazimierza podczas najazdu szwedzkiego. Sprawował poselstwo do cesarza Ferdynanda II w celu otrzymania pomocy przeciw Turcji. Od cesarza otrzymał tytuł Comitis S.R. Imperii dla siebie i swoich następców. Jego syn Jan posiadał tytuł hrabiego na ływcu i Pieskowej Skale. Syn Jana Krzysztof zapisuje w 1719 roku konwentowi karmelitańskiemu w Jaśle procent w kwocie 105 florenów rocznie od sumy ubezpieczonej na majątku gromnickim. Cztery lata później Akademia Jagiellońska w Krakowie otrzymuje procent od sumy 2000 florenów ulokowanych na dobrach Gromnika, Szydłowej i Poznej.

W 1726 roku Krzysztof Wielopolski zakłada dla kościoła gromnickiego wielką fundację, która była podstawą istnienia bractwa rycerskiego. Od tego momentu kościół w Gromniku uzyskuje specjalne przywileje, poprawia się jego stan materialny, co pozwoliło na zakup nowych, często bardzo cennych sprzętów liturgicznych.

W 1780 roku właścicielem Gromnika jest Joachim Sobolewski, a parafia gromnicka należała w tym okresie do dekanatu pilzneńskiego.

Chłopak J. Sobolewskiego wyszedł za matkę za Ignacego Dzwonkowskiego, sędziego ziemskiego w Pilźnie. Rodzina Dzwonkowskich była właścicielem dworu i ziem gromnickich przez cały wiek XIX i początek XX. Feliks Dzwonkowski był kolatorem miejscowego kościoła. Założona w 1805 r. i prowadzona przez niego w Gromniku stadnina koni była uznawana w tamtym czasie za jedną z najlepszych w Monarchii Austro-węgierskiej.

Syn Feliksa, Edward Dzwonkowski to galicyjski pozytywista, jego życie kształtowały realia polityczne XIX wieku. Brał udział w Wiośnie Ludu na Węgrzech, następnie przez kilka lat przebywał na emigracji. W 1855 roku wrócił do Galicji, do Gromnika. Zajmował się opuszczonym gospodarstwem ojca i hodowlą koni, ale także działalnością społeczną i polityczną. Pozostawał aktywnym członkiem C.K. Towarzystwa Gospodarczo - Rolniczego, współzałożycielem Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych w Krakowie, działającym w Galicyjskim Towarzystwie Kredytowym Ziemskim, był inicjatorem rozwoju przemysłu naftowego w Galicji, posłem galicyjskiego Sejmu Krajowego, a później członkiem wiedeńskiej Rady Państwa.

Edward Dzwonkowski zmarł 3.IX.1887 r. i pochowany został na cmentarzu przy kościele gromnickim. Po jego śmierci dwór przechodził przez ręce różnych

Historia

Wpisany przez Marcin Włocik
poniedziałek, 26 września 2011 07:08 -

---

właścicieli. Byli nimi: Piotr Bielecki, Jan Chwalibóg. Rok 1914 to rok wybuchu I wojny światowej. Ogólna mobilizacja została ogłoszona 1 sierpnia. Wsie zalewały wojska narodowo-czeskiej i węgierskiej. Gromnik jest terenem walk pozycyjnych wojsk austriackich z rosyjskimi. Po wycofaniu się frontu Moskale wkraczają do Gromnika 15 listopada 1914 r. Wiele domów w Gromniku i okolicach zostało w czasie spalonych. Nie obeszło się również bez ofiar w ludziach. Pamiętkę po tych walkach są cmentarze wojskowe. W lutym 1927 roku właścicielem dworu został emerytowany major Włodzimierz Olszewski. W 1937 roku właścicielami Gromnika zostali Jerzy i Maria Magdalena Szczanieccy. Na cmentarzu przy drewnianym kościele został pochowany ojciec Marii, prof. Michał Rostworowski. W 1945 roku odbyła się parcelacja majątku dworskiego w Gromniku. Budynek dworski został przeznaczony na szkołę powszechną. Szkoła otrzymała przydział gruntu uprawnego, sad oraz park. W 1954 r. rozbudowano dworek. Nowej szkoły doczekano się dopiero w 1979 r. W powojennym obliczu Gromnika i sąsiednich miejscowości zmieniło się bardzo dużo. Zbudowano wiele nowych dróg nawierzchni asfaltowej, umożliwiających komunikację z sąsiednimi miejscowościami i największymi miastami w regionie. Od lat 70-tych nastąpił wzrost zainteresowania budownictwem mieszkaniowym. Wychodził naprzeciw potrzebom prywatnych inwestorów państwo uruchomiło dogodne warunki kredytowania, PZU dotowało koszty wymiany pokryć dachowych ze słomianych na niepalne i trudnopalne, skorzystała z tego większość mieszkańców gminy. Po zamianach tej tendencji w latach 80 - tych obecnie budownictwo mieszkaniowe w gminie rozwija się na wysokim poziomie. Gmina jest w całości ztelefonizowana, zgazyfikowana (oprócz Policht), Gromnik ma dostęp do czystej wody ze studni głębinowych, przesyłanej wodocięgiem wiejskim, rozpoczęła się budowa kanalizacji wraz z oczyszczalnią ścieków w Gromniku. Wszystkie informacje o gminie Gromnik przedstawione na stronie internetowej wskazują na to, że jest ona gminą bardzo atrakcyjną dla turystów i potencjalnych inwestorów. Tak więc zapraszamy do odwiedzenia naszej gminy.